

KANDIDAT? Lill Heidi Bakkerud, leder av IEs forening i Statoil.
FOTO: ALF OVE HANSEN, NTB SCANPIX

forbundet Industri Energi neste år: ny leder

Klassekampen vet at både Stokka og Alfheim ønsker å bli ny leder i forbundet, men de har begge avstått fra å kommentere det forestående ledervalget offentlig.

Klassekampen er kjent med at sentrale krefter i forbundet også ser på Lill Heidi Bakkerud som en god kandidat.

Industri Energi er ikke like tungt partipolitisk engasjert som en del andre LO-forbund. Forbundet bevilger for eksempel ikke penger til partienes valgkamp. Selv om avtroppende leder Leif Sande nå stiller til valg for Arbeiderpartiet, har han en langvarig bakgrunn som SV-medlem.

Men selv om forbundet ikke er like aktiv i forhold til partiene som enkelte andre, betyr det ikke at partibakgrunn er uvesentlig.

Frode Alfheim har solid politisk ballast. Han har vært politisk rådgiver for flere Ap-regjeringer, og jobbet som fylkessekretær for Nordland Ap, før han ble faglig tillitsvalgt.

Også Lill Heidi Bakkerud har politisk bakgrunn fra Ap.

Ommund Stokka, derimot, var i mange år aktiv i SV, men har de siste årene tonet ned sitt SV-engasjement.

Han nyter stor respekt, spesielt etter å ha ledet oljeservicestreiken i år, men SV-bakgrunnen kan komme til å bli brukt mot ham, særlig blant tillitsvalgte i olje.

Svarer valgkomiteen

Den eneste av de tre nevnte kandidatene som vil uttale seg om lederstriden, er Lill Heidi Bakkerud.

– Jeg vil svare på det dersom valgkomiteen spør meg

om det, sier hun.

Hun sier det er viktig at en ny leder blir en tydelig stemme for industrien.

– Industrien er en viktig bærebjelke i det norske samfunnet. Det er viktig at vi dekker hele området og sikrer at industrien har levedyktige vilkår. Mye av det vi representerer er også viktige inntektskilder for fellesskapet.

Klassekampen har vært i kontakt med en rekke tillitsvalgte i forbundet. De fleste ønsker å vente med å tone flagg i lederstriden til valgkomiteen har kommet i gang.

Tor-Morten Thorsen, leder av Herøya Arbeiderforening, en av de store foreningene i IE, har en klar oppfatning:

– Vi har to nestledere i dag. Jeg ser det som naturlig at det blir en av dem.

paalh@klassekampen.no

SPØR ØKONOMEN

FRÅTSING: Thorstein Veblen kritiserte forbruket i «den uproduktive klasse». Her maleriet «Den fråtsende» av Georg Emanuel Opiz.

Norsk pioner

Hvem var Thorstein Veblen?

Roman Eliassen
KLASSER

En ivrig leser spør hvem Thorstein Veblen var. Thorstein Bunde Veblen ble født i Wisconsin i 1857, som barn av Kari Bunde og Thomas Veblen fra Valdres. Han vokste opp til å bli en mangelærd, eksentrisk polemiker og en av de største økonomer i historien, for siden å bli glemt av økonomene.

Mens kommunismens gjenferd gikk gjennom Europa, utformet Veblen sin teori om Den uproduktive klasse (1899). Boken vant gehør i USA fordi den var en skarp analyse av classesamfunnet, uten den truende klassekonflikten Marx skisserte.

I Veblens teori ser de fattige opp til de rike og hermer etter dem: Mennesket streber etter status. I stammesamfunn og føydalismen var status knyttet til frihet fra arbeidets åk og til «fritidsaktiviteter» som jakt, sport, krig og politikk. I kapitalismen har skryt-konsum tatt over rollen: Du vil ha finere bil enn naboen og viser stolt frem ditt månelandingsfartøy av en kjøkkenmaskin til besøkende venninner.

Den amerikanske drømmen er dypt nedfelt i kulturens normer, men Veblens analyse avslører en spenning og mulighet for forandring. Man ser

opp til den kreative entreprenør, samtidig som man forakter finanskapitalismens parasitter. Dette gjenspeiler bredden av menneskets drivkraft i Veblens antropologi. En økonomi styrt av den uproduktive klasse næres av barbari og plyndring, men mennesket er også solidarisk og virksomt. Veblen tar til orde for en produktiv økonomi basert på det siste, til forskjell fra den uproduktive klassens snylting og ødsling. Kvinner har historisk båret de produktive verdiene, henvist til å støtte og erobres av statusjaktende menn, påpeker Veblen.

I sine seinere verker utformer Veblen en teori for en produksjonsøkonomi basert på en dynamisk forståelse av kapitalismens institusjoner til forskjell fra den statiske byttehandelen i nyklassisk teori. Veblen forsto det økonomiske systemet som et resultat av samfunnets kulturelle utvikling. Økonomi måtte bli en «evolusjonær» vitenskap, mente han og grunnla institusjonsøkonomien som høstet stor innflytelse i USA da regulering sto høyt på agendaen. Men siden Veblens død i 1933 har den uproduktive nyklassiske teorien bare blitt sterkere, og Veblen fjernet fra fagets kanon.

Veblens kritikk av finanskapitalismen er høyaktuell. Og mon tro om føydaltidens fritidsskryt i dag har vendt tilbake på sosiale medier? Tenk på det neste gang du poster et bilde av din cocktailleskende Syden-kropp eller samlebåndsprouser spissfindige tweets mens andre strever.

Roman Eliassen
samfunnsøkonom

Lurer du på noe om samfunnsøkonomi, så skal våre økonomer gjøre sitt beste for å svare. Send inn ditt spørsmål til okonomi@klassekampen.no

Askill Halse

Katinka Holtmark

Roman Eliassen

Jørgen Juel Andersen

Sara Cools